

OBVESTILA

Dolar

REPUBLIŠKE MATIČNE KNJIŽNICE

Ljubljana, januar 1972

št. 8

Vsebina

- Strokovni kadri v regionalnem sistemu splošnoizobraževalnih knjižnic - Miša Sepe

- Priloge - Miša Sepe

Strokovni kadri v splošnoizobraževalnih knjižnicah po statistiki za leto 1970

Strokovni kadri v splošnoizobraževalnih knjižnicah po sistemizaciji delovnih mest v letu 1970

Izpiti iz bibliotekarske stroke

- Izobraževanje knjižničarjev v Sloveniji - Ignac Kamenik

Strokovni kadri v regionalnem sistemu
splošnoizobraževalnih knjižnic

Miša Sepe

Od začetka reorganizacije knjižnične mreže v Sloveniji v regionalne knjižnične sisteme je bilo močno poudarjeno dejstvo, da reorganizacije ni mogoče izvesti brez zadostnega števila strokovno usposobljenih knjižničnih delavcev. Poleg tega pa v knjižničarski stroki že vseskozi občutimo veliko pomanjkanje strokovnega kadra. Namen te analize je, da vsaj približno pokaže, kakšnih kadrov nam najbolj primanjkuje in kje. Analiza nima pretenzije, da bi bila dokončna, in najbrž bodo potrebe v praksi tu ali tam drugačne, vendar pa lahko že zdaj rečemo, da nikakor ne bodo manjše od prikazanih.

Za ugotavljanje stanja strokovnih kadrov sem uporabila dvoje podatkov: letno statistiko knjižnic za leto 1970 in sistemizacijo delovnih mest, ki so jo knjižnice predložile ob sklenitvi samoupravnega sporazuma. Za prikaz potreb pa sem uporabila standarde, ki jih je izdelala republiška matična služba.

Oba vira podatkov o kadrih se povsem ne skladata, ker so v statističnih podatkih knjižnice več ali manj navajale dejansko izobrazbo knjižničnih delavcev, v dokumentaciji za samoupravni sporazum pa so poročale o zasedenih delovnih mestih v letu 1970, ne glede na to, da posamezni delavci niso imeli ustrezne izobrazbe. Pri knjižnicah, ki niso sklenile samoupravnega sporazuma, smo upoštevali statistične podatke. Obe preglednici kadrov sta analizi priloženi. Pri izračunavanju manjkajočih kadrov sem upoštevala sistemizacijo delovnih mest in ne dejanske izobrazbe. Knjižnični delavci, ki nimajo izobrazbe, kakršno zahteva delovno

mesto, bodo naša skrb v naslednjih letih. Poskrbeti bomo morali za dovolj vzpodbude mlajšim kadrom, da dopolnijo manjkajočo izobrazbo, za starejše pa bo treba organizirati tečaje in seminarje, da bodo kos novim in zahtevnejšim nalogam, ki jih pred nje postavlja modernizacija splošno-izobraževalnega knjižničarstva. Samoupravni sporazum pa zagotavlja, da bodo v bodoče na delovna mesta v knjižnicah prihajali delavci z ustrežno izobrazbo.

Če na kratko povzamemo stanje knjižničnega kadra v splošno-izobraževalnih knjižnicah, podrobneje prikazano v priloženih razpredelnicah, je ob koncu leta 1970 tako:

Po sistemizaciji imamo v splošnoizobraževalnih knjižnicah tele kadre:

a. znanstveno delovno mesto	1
bibliotekarsko I, višji bibliotekar	4
" II, bibliotekar	40
" III, višji knjižničar	52
" IV, knjižničar	76
" V, knjižn. manipulant	37

b. Po statistiki pa je slika takšna:

delavcev z visoko izobrazbo	34
" z višjo izobrazbo	35
" s srednjo izobrazbo	100
" z nižjo izobrazbo	64

V statistični pregled so zajete tudi tiste splošne knjižnice, ki delajo v sklopu delavskih univerz in niso pristopile k samoupravnemu sporazumu, zato se število kadrov v obeh preglednicah ne ujema.

Sliko trenutnih potreb po knjižničnih kadrih smo dobili tako, da smo primerjali sedaj zasedena delovna mesta /po sistemizaciji/ s predlogom regionalnih knjižničnih sistemov in z normativi za posamezne tipe knjižnic v teh sistemih. Če imajo posamezne občine veliko prebivalstva, sem za

krajevne knjižnice, izposojevališča, potujoče knjižnice itd. predvidela še dodatni strokovni kader, tako da sem upoštevala normativ, ki predpisuje za vsakih 10.000 prebivalcev po dva strokovna delavca. Natančno izobrazbeno strukturo teh dodatnih delavcev je težko določiti vnaprej, v načelu pa velja, da od knjižničnega delavca, ki je v knjižnici sam, zahtevamo višjo izobrazbo. Če pa sta zaposlena dva, je bolj priporočljivo, če poleg višjega knjižničarja nastavimo še knjižničarja ali knjižničnega manipulanta, ki bo prevzel tudi rutinska in tehnična dela.

Preden se lotimo pregleda po posameznih regijah, je treba poudariti, da so uporabljeni normativi minimalni in zadevajo zgolj osnovno knjižnično dejavnost. V razvitejših knjižnicah bo treba predvideti še dodatni kader za vodstvo specialnih zbirk, za izvajanje dodatnih dejavnosti itd., v vsaki občinski knjižnici pa bo treba dodatno predvideti tudi strokovni kader za pionirske in mladinske oddelke.

L j u b l j a n s k a   r e g i j a

Mesto Ljubljana v celoti, torej vseh pet občin, dosega minimalne kadrovske normative. Kot je bilo v uvodu poudarjeno, pa ti nikakor ne krijejo dejanskih potreb, saj ne upoštevajo npr. Pionirske knjižnice, ki je tu vključena v izračun. Dodatne kadre pa bo zahtevala tudi velika koncentracija knjižnih fondov v občini Ljubljana Center. Še vse manj optimistična pa je slika, če primerjamo kadrovske zasedbe v posameznih občinah. V občini Vič-Rudnik manjka /do minimuma/ v občinski knjižnici 1 bibliotekar in ena oseba za tehnično upravne posle, za ostale manjše knjižnice v občini bi potrebovali še 9 strokovnih delavcev, v občini Šiška bi v manjših knjižnicah potrebovali še 5 strokovnih delavcev, v občini Bežigrad še 3.

Za reorganizacijo knjižnične mreže v Ljubljani se je zavzela skupnost ljubljanskih splošnoizobraževalnih

knjižnic, ki je že pripravila načrt za smotrno organizacijo ljubljanskega knjižničarstva.

V drugih občinah ljubljanske regije pa je slika porazna. Če ne računamo petih ljubljanskih občin, manjka v regiji do minimalnega števila strokovnega kadra:

Občina	v občinskih knjižnicah						za krajevne knjižnice in izposojevališča
	B II	B III	B IV	B V	U	T	
Domžale	1				0,5	0,5	3
Grosuplje	1	1					1-2
Idrija	1	1			0,5		
Kamnik		1	/1/			0,5	1
Kočevje	1					0,5	
Litija		1	/1/		0,5		1
Logatec		0,5					1-2
Ribnica		1	1				
Vrhnika		1					/1/
	4	6,5	1-3		1,5	1,5	7-10

V ljubljanski regiji, če ne štejemo mesta Ljubljane, manjkajo do minimuma v občinskih knjižnicah, 4 bibliotekarji, 6,5 višjih knjižničarjev in 1-3 knjižničarji, v manjših knjižnicah in izposojevališčih pa še 7-10 strokovnih delavcev.

M a r i b o r s k a r e g i j a

Mesto Maribor je že izvedlo centralizacijo knjižnične mreže, vlogo osrednje splošnoizobraževalne knjižnice je prevzela Mariborska knjižnica. Visokošolska in študijska knjižnica pa se je povsem posvetila posebnim nalogam tega tipa knjižnic in je zato v mreži splošnoizobraževalnih knjižnic več ne upoštevamo. Če osebja VŠK ne računamo,

manjkajo v mariborski regiji naslednji strokovni delavci:

Občina	v občinskih knjižnicah					za krajevne knjižnice in izposojevališča	
	B II	B III	B IV	B V	U	T	
Maribor							8
Lenart		1					1-2
Radlje		1					1-2
Slov.Bistr.	1				0,5	0,5	2
	1	2			0,5	0,5	12-14

Do minimalnega števila kadrov manjkajo v regiji torej v občinskih knjižnicah 1 bibliotekar in 2 višja knjižničarja, v drugih knjižnicah pa še 12-14 strokovnih delavcev.

B r e ž i š k a r e g i j a

Ta regija je v knjižničarskem pogledu zelo nerazvita. Do sedaj v regiji ni bilo študijske knjižnice, zato so tudi normativi za regionalno knjižnico precej nižji. Kljub temu manjka precej strokovnega kadra:

Občina	v občinskih knjižnicah					za krajevne knjižnice in izposojevališča	
	B II	B III	B IV	B V	U	T	
Brežice	2	2	1	0,5	1	1	
Krško		1	/1/		0,5		1-2
Sevnica		1	1				0,5
	2	4	2-3	0,5	1,5	1	1,5-2,5

Torej mora regija nujno dobiti za regionalno in za občinske knjižnice 2 bibliotekarja, 4 višje knjižničarje, 2-3 knjižničarje in enega knjižničnega manipulanta, v drugih splošnih knjižnicah pa še 1-3 strokovne delavce.

C e l j s k a r e g i j a

Knjub temu, da v Celju deluje študijska knjižnica, ki poleg rednega posredovanja knjižnega gradiva opravlja še celo vrsto specialnih nalog in po svojem obsegu in delu že bolj spada k knjižnicam I. skupine, je kadrovsko stanje v regiji vse prej kot razveseljivo. Že sama celjska občina s svojim kadrom ne dosega niti minimalnih normativov, pa tudi v vseh drugih občinah je stanje zaskrbljujoče. Do minimalnega standarda manjka v regiji:

Občina	v občinskih knjižnicah						za krajevne knjižnice in izposojevališča
	BII	B III	B IV	B V	U	T	
Celje	2						
Laško		1	1				1,5
Mozirje		1	1				1
Slov.Konjice	1	1	/1/		0,5	0,5	
Šentjur		1	1				1,5
Šmarje	1	1	/1/		0,5	0,5	3
Velenje						0,5	1,5
Žalec	1	1	/1/		0,5	0,5	3,5
	5	6	3-6		1,5	2	12

Knjižnice bi torej potrebovale 5 bibliotekarjev, 6 višjih knjižničarjev, 3-6 knjižničarjev, za delo v krajevnih knjižnicah in izposojevališčih pa bi potrebovali še 12 strokovnih delavcev.

J e s e n i š k a r e g i j a

V jeseniški regiji ni nobene študijske knjižnice, regija je majhna in razmeroma slabo knjižničarsko razvita. Potrebe po kadrih so takele:

Občina	v občinskih knjižnicah					za krajevne knjižnice in izposojevališča	
	B II	B III	B IV	B V	U	T	
Jesenice	2			1	1	1,5	
Radovljica	1						1
	3			1	1	1,5	1

V občinskih knjižnicah manjkajo 3 bibliotekarji in 1 knjižnični manipulant, v drugih pa še 1 knjižnični delavec.

K o p r s k a r e g i j a

Tudi kopraska regija je majhna glede na število prebivalcev, ima pa dobro razvito študijsko knjižnico. Občini Izola in Piran že dosegata kadrovski minimum, v občini Koper pa manjka do minimuma še:

Občina	v občinskih knjižnicah					za krajevne knjižnice in izposojevališča	
	B II	B III	B IV	B V	U	T	
Koper	2	2	1			1	
Izola							
Piran							
	2	2	1			1	

Torej 2 bibliotekarja, 2 višja knjižničarja in 1 knjižničar.

K r a n j s k a r e g i j a

Kranjska regija je sorazmerno dobro oskrbljena s knjižničnimi delavci. Do minimuma manjka samo višji knjižničar v občinski knjižnici Škofja Loka in dva strokovna delavca za manjše knjižnice v občini. Osrednja knjižnica v Kranju se bojuje s težavami zaradi ločenih prostorov. Ima tudi samostojen oddelek za pionirje, ki ga že usposablja za vzgojno delo z mladimi bralci po novih konceptih.

Občina	v občinskih knjižnicah					za krajevne knjižnice in izposojevališča	
	B II	B III	B IV	B V	U	T	

Kranj							
Škofja Loka		1			0,5	0,5	2
Tržič							
		1			0,5	0,5	2

Torej 1 višji knjižničar v občinski knjižnici in 2 strokovna delavca za krajevne knjižnice.

Regija Murska Sobotica

V Murski Soboti je študijska knjižnica, vendar je občutiti tako v Murski Soboti kot v vsej regiji veliko pomanjkanje kadra, saj do minimalne zasedbe manjka še:

Občina	v občinskih knjižnicah					za krajevne knjižnice in izposojevališča	
	B II	B III	B IV	B V	U	T	
Murska Sobotica	3	2	2	1	1	2	
G. Radgona	1	1			0,5	0,5	
Lendava	1	1			0,5	0,5	1,5
Ljutomer							1,5
	5	5	2	1	2	3	3

V regionalni in v občinskih knjižnicah manjka torej 5 bibliotekarjev, 5 višjih knjižničarjev, 2 knjižničarja in 1 knjižničarski manipulant, v ostalih splošnoizobraževalnih knjižnicah pa še 3 strokovni delavci.

Regija Nova Gorica

Tudi v tej regiji je pomanjkanje kadra precejšnje, čeprav tu deluje študijska knjižnica. Do minimalne zasedbe manjka še:

Občina	v občinskih knjižnicah						v krajevnih knjižnicah in izposojevališčih
	B II	B III	B IV	B V	U	T	
Nova Gorica	2		3	3		4	
Ajdovščina	1				0,5	0,5	1
Sežana	1				0,5	0,5	1,5
Tolmin		1			0,5	0,5	1,5
	4	1	3	3	1,5	5,5	4

V občinskih knjižnicah manjkajo torej 4 bibliotekarji, 1 višji knjižničar, 3 knjižničarji, in 3 knjižnični manipulant, v drugih manjših knjižnicah pa še 4 strokovni knjižnični delavci.

Novomeška regija

Tudi v Novem mestu, kjer deluje dobro organizirana štusijska knjižnica s celo vrsto specialnih dejavnosti, je še vedno opaziti pomanjkanje strokovnega kadra, saj celo do minimalnega normativa manjka:

Občina	v občinskih knjižnicah						za krajevne knjižnice in izposojevališča
	B II	B III	B IV	B V	U	T	
Novo mesto	2	2	1	1	2	2	
Črnomelj			1				3,5
Metlika		1					0,5
Trebnje		1	1				0,5
	2	4	3	1	2	2	4,5

Torej bi morale občinske knjižnice v tej regiji nemudoma dobiti 2 bibliotekarja, 4 višje knjižničarje, 3 knjižničarje in enega knjižničnega manipulanta, v drugih knjižnicah v regiji pa bi potrebovali 4,5 strokovnih knjižničarskih delavcev.

P o s t o j n s k a   r e g i j a

V Postojni ni študijske knjižnice, zato je tudi normativ za regionalno knjižnico primerno zmanjšan, vendar sedanja kadrovska zasedba ne ustreza niti zmanjšanemu normativu, tako da v regiji manjka:

Občina	v občinskih knjižnicah					T	za krajevne knjižnice in izposojevališča
	B II	B III	B IV	B V	U		
Postojna	1	1	1	1			
Cerknica		1	1				1
Ilir.Bistrica							1
	1	2	2	1			2

Vsega skupaj manjkajo torej v občinskih knjižnicah 1 bibliotekar, 2 višja knjižničarja, 2 knjižničarja in 1 knjižnični manipulant, v manjših knjižnicah v regiji pa še 2 strokovna delavca.

P t u j s k a   r e g i j a

Tudi v Ptuju kljub že obstoječi študijski knjižnici kadrovska zasedba ne ustreza niti minimalnemu normativu. V regiji manjka še:

Občina	v občinskih knjižnicah					T	za krajevne knjižnice in izposojevališča
	B II	B III	B IV	B V	U		
Ptuj	3		2	3		2	
Ormož		1					1,5
	3	1	2	3		2	1,5

V občinskih knjižnicah manjkajo torej 3 bibliotekarji, 1 višji knjižničar, 2 knjižničarja in 3 knjižnični manipulanti, v knjižnicah pa še 1,5 strokovnega delavca.

Regija Ravne na Koroškem

Čeprav študijska knjižnica dobro dela in poleg redne izposoje opravlja še celo vrsto posebnih nalog, kadrovska zasedba ne dosega minimalnega standarda. V regiji manjkajo tile kadri:

Občina	v občinskih knjižnicah					T	za krajevne knjižnice in izposojevališča
	B II	B III	B IV	B V	U		
Ravne	4		2	3		2	
Dravograd		1					
Slovenj Gradec							1,5
	4	1	2	3		2	1,5

Torej manjkajo v regiji 4 bibliotekarji, 1 višji knjižničar, 2 knjižničarja in 3 knjižnični manipulant, v drugih knjižnicah pa še 1-2 strokovna delavca.

Trboveljska regija

Regija nima študijske knjižnice, zato so normativi za regionalno knjižnico razmeroma znižani. Kljub znižanim normativom je pomanjkanje kadra še vedno občutno, kar je odraz slabo razvitega knjižničarstva na tem območju. V regiji manjka:

Občina	v občinskih knjižnicah					T	za krajevne knjižnice in izposojevališča
	B II	B III	B IV	B V	U		
Trbovlje	2	2		1			
Hrastnik		1					
Zagorje		1					1
	2	4		1			1

V občinskih knjižnicah manjkata torej 2 bibliotekarja,

4 višji knjižničarji in 1 knjižnični manipulant, v drugih knjižnicah pa en strokovni delavec.

Da ne bo slika o potrebah o strokovnem kadru v splošnoizobraževalnih knjižnicah v Sloveniji čimbolj jasna moramo podatke, ki smo jih izračunali za posamezne regije, pregledati združeno za vso Slovenijo. Celotna razpredelnica je takale:

Regija	v regionalnih in občinskih knjižnicah						za krajevne knjižnice in izposojevališča
	B II	B III	B IV	B V	U	T	
Ljubljana	4	6-7	1-3		1-2	1-2	9
Maribor	1	2			0-1	0-1	12-14
Brežice	2	4	2-3	0-1	1-2	1	1-3
Celje	5	6	3-6		1-2	2	11-12
Jesenice	3			1	1	1-2	1
Koper	2	2	1			1	
Kranj		1			0-1	0-1	2
Murska Sob.	5	5	2	1	2	3	3
Nova Gorica	4	1	3	3	1-2	5-6	4
Novo mesto	2	4	3	1			4
Postojna	1	2	2	1			2
Ptuj	3	1	3	3		2	1-2
Ravne	4	1	2	3			1-2
Trbovlje	2	4		1		1	1
	38	39-40	22-28	14-15	8-14	17-22	52-60

Slika, ki smo jo dobili, je precej zaskrbljujoča. Tudi, če upoštevamo, da so podatki s konca leta 1970 in da so prav v letu 1971 mnoge knjižnice okrepile svoje kadre, in tudi če računamo, da bodo nekatere od njih dobile nove delavce v letu 1972, je jasno, da tako velikega primanjkljaja v kadru slovensko knjižničarstvo še precej časa ne bo moglo pokriti. Presenetljivo in morda celo tipično za naše

knjižničarstvo je, da so se prav tista področja, ki so doslej veljala kot knjižničarsko dobro razvita, v luči normativov pokazala v strukturi kadra zelo deficitna. Tako veliko pomanjkanje visokih in višjih knjižničarskih kadrov prav na področjih, kjer že vrsto let delujejo študijske knjižnice, ki so bile zasnovane in mišljene kot znanstvene ustanove, je malodane katastrofalno.

Nikakor ni namen pričujoče analize, da bi podala tudi že rešitev tega tako kompleksnega problema. Rešitev iz te zagate bo brez dvoma terjala dolgoletne napore in načrtno prizadevanje vseh knjižničarskih strokovnjakov in forumov. Mislim pa, da sedanje stanje terja takojšnih in učinkovitih ukrepov na področju šolanja bibliotekarskih kadrov, prav tako pa tudi naporov za afirmacijo in stimulacijo tega do sedaj tako malo privlačnega poklica.

Strokovni kadri v splošnoizobraževalnih knjižnicah
po statistiki za leto 1970

Knjižnica	K r a j	z vi- soko izobr.	z viš- jo izobr.	s sred- njo izobr.	z niž- jo izobr.	hono- rar	pomož.
Lavričeva knjižnica	Ajdovščina		1	1		2	
Občinska mat. knjižnica	Brežice			1	0,5		
Študijska knjižnica	Celje	3	2	4	3	1	4
Mestna ljud- ska knjižnica	Celje	1		6	4	2	1
Ljudska knjižnica	Črnomelj		1				
Občinska knjižnica	Domžale		1		1	2	2
Ljudska knjižnica	Dravograd						
Ljudska mat. knjižnica	Gornja Radgona			1		1	
Ljudska knjižnica	Grosuplje			1		1	
Ljudska knjižnica	Hrastnik				1		
Mestna knj. in čitalnica	Idrija			2	1		1
Matična knjižnica	Ilirska Bistrica				2		
Ljudska knjižnica	Izola	1			1		
Občinska knjižnica	Jesenice			3	1	1	1
Ljudska knjižnica	Kamnik	1			1		
Ljudska knjižnica	Kočevje		1		1	1	
Ljudska knjižnica	Koper			2	1	1	1

Knjižnica	K r a j	z vi- soko izobr.	z viš- jo izobr.	s sred- njo izobr.	z niž- jo izobr.	hono- rar	pomož.
Študijska knjižnica	Koper	3		2	1	1	1
Osrednja knjižnica	Kranj	4	2	7,5	5		3,5
Valvasorjeva knjižnica	Krško	1				2	1
Ljudska knjižnica	Laško					1	
Matična knjižnica	Lenart			1		1	
Občinska lj. knjižnica	Lendava			1			
Ljudska knjižnica	Litija						
Ljudska knjižnica Bežigrad	Ljubljana		1	3	2		
Delavska knjižnica	Ljubljana	4	3	3	3	2	4
Mestna knj. knjižnica	Ljubljana		5	7	6	5	4
Pionirska knjižnica	Ljubljana	3		4	1		1
Kjižnica Jožeta Mazovca	Ljubljana		1	4	2	4	
Ljudska knjižnica Šiška	Ljubljana		1	2	4	4	
Knjižnica Prežihov Voranc	Ljubljana			2			
Občinska knjižnica	Ljutomer			1			
Ljudska knjižnica	Dolenji Logatec					1	
Delavska knj. Tabor	Maribor		1	7	1	2	1
Mestna knjižnica	Maribor	3	2	4	4	2	2

Knjižnica	K r a j	z vi- soko izobr.	z viš- jo izobr.	s sred- njo izobr.	z niž- jo izobr.	hono- rar	pomož.
Ljudska knjižnica	Metlika					2	
Ljudska knjižnica	Cerknica						
Ljudska knjižnica	Mozirje						
Študijska knjižnica	Murska Sobota	2		3	3	1	
Knjižnica in čitalnica	Murska Sobota			3	1	1	
Goriška knj. "France Bevk"	Nova Gorica	2	2	2	2	1	
Študijska knjižnica	Novo mesto	3		3	2	1	3
Ljudska knjižnica	Ormož			1		1	
Matična knjižnica	Piran		1	2		2	3
Mestna knjižnica	Postojna			3	1		1
Ljudska in štud.knj.	Ptuj	1	4	2		1	1
Občinska knjižnica	Radlje ob Dravi			1		4	
Matična knjižnica	Radovljica			1	1		
Študijska knjižnica	Ravne na Koroškem	1	3	2			1
Ljudska knjižnica	Ribnica				1		
Občinska knjižnica	Sevnica				1		
Kosovelova knjižnica	Sežana		1	1			
Občinska mat. knjižnica	Slovenj Gradec			2		1	
Občinska knjižnica	Slovenska Bistrica		1		1		

Knjižnica	K r a j	z vi- soko izobr.	z viš- jo izobr.	s sred- njo izobr.	z niž- jo izobr.	hono- rar	pomož.
Občinska knjižnica	Slovenske Konjice				1	1	1
Ljudska knjižnica	Šentjur pri Celju					1	
Ljudska knjižnica	Škofja Loka	1			1	1	
Ljudska knjižnica	Šmarje pri Jelšah						
Knjižnica Tolmin	Tolmin			2		2	
Ljudska knjižnica	Trbovlje						
Knjižnica Trebnje	Trebnje				0,5	1	
Ljudska knjižnica	Velenje		1	3		2	
Občinska lj. knjižnica	Tržič				1		
Ljudska knjižnica	Vrhnika			1		1	
Javna knjižnica	Zagorje ob Savi				1	2	
Občinska knjižnica	Žalec			1			1
		34	35	100,5	64	63	38,5

Strokovni kadri v splošnoizobraževalnih knjižnicah
po sistemizaciji delovnih mest v letu 1970

Knjižnica	K r a j	Znan- stve- no	B I	B II	B III	B IV	B V	U	T
Lavričeva knjižnica	Ajdovščina				1	1			
Občinska mat. knjižnica	Brežice								
Študijska knjižnica	Celje		1	1	2	3	3	1	4
Mestna lj. knjižnica	Celje		1			5	4	1	1
Ljudska knjižnica	Črnomelj				1				
Občinska knjižnica	Domžale								
Ljudska knjižnica	Dravograd								
Ljudska mat. knjižnica	Gornja Radgona								
Ljudska knjižnica	Grosuplje					1			
Ljudska knjižnica	Hrastnik					1			
Mestna knj. in čitalnica	Idrija				1	2			1
Matična knjižnica	Ilirska Bistrica				1	1			
Ljudska knjižnica	Izola			1		1	1		1
Občinska knjižnica	Jesenice				2	2			
Ljudska knjižnica	Kamnika			1				1	
Ljudska knjižnica	Kočevje				1		1		
Študijska knjižnica	Koper			2		2	1	2	1
Ljudska knjižnica	Koper					1	1	1	1

Knjižnica	K r a j	Znan- stve- no	B I	B II	B III	B IV	B V	U	T
Osrednja knj. občine Kranj	Kranj		1	4	6	5	2,5	2,5	4
Valvasorjeva knjižnica	Krško			1					0,5
Ljudska knjižnica	Laško								
Matična knjižnica	Lenart								
Občinska lj. knjižnica	Lendava								
Ljudska knjižnica	Litija								
Ljudska knj. Bežigrad	Ljubljana				2	2	1	1	
Delavska knjižnica	Ljubljana			5	3	1		1	7
Mestna lj. knjižnica	Ljubljana			4	7	1	6	1	7
Pionirska knjižnica	Ljubljana			3		5			
Knjižnica Jožeta Mazovca	Ljubljana				1	5	2	1	2
Ljudska knj. Šiška	Ljubljana				2	2	3	1	1
Knjižnica Prežihov Voranca	Ljubljana				2				
Občinska knjižnica	Ljutomer								
Ljudska knjižnica	Dolenji Logatec								
Delavska knj. Tabor	Maribor								
Mestna knjižnica	Maribor			5	3	9	3	1	3
Ljudska knjižnica	Metlika								

Knjižnica	K r a j	Znan- stve- no	B I	B II	B III	B IV	B V	U	T
Ljudska knjižnica	Cerknica								
Ljudska knjižnica	Mozirje								
Študijska knjižnica	Murska Sobota		1	1		2	2	1	1
Knjižnica in čitalnica	Murska Sobota				1				
Goriška knj. "France Bevk"	Nova Gorica			3	2	1		2	
Študijska knj. "Miroslava Jarca"	Novo mesto			3		3	2		1
Ljudska knjižnica	Ormož					1			1
Matična knjižnica	Piran				2	1	1	1	1
Mestna knjižnica	Postojna			1	1	1		1	2
Ljudska in štud.knj.	Ptuj			2	2	2		2	1
Občinska knj. in čitalnica	Radlje ob Dravi					1			
Matična knjižnica	Radovljica				1		2		
Ljudska knjižnica	Ravne na Koroškem								
Študijska knjižnica	Ravne na Koroškem	1			3	1		2	1
Ljudska knjižnica	Ribnica								
Občinska knjižnica	Sevnica								
Kosovelova knjižnica	Sežana				1	1			
Občinska mat. knjižnica	Slovenj Gradec				1	1			
Občinska knjižnica	Slovenska Bistrica				1	1			

Knjižnica	K r a j	Znan- stve- no	B I	B II	B III	B IV	B V	U	T
Občinska knjižnica	Slovenske Konjice						1		
Ljudska knjižnica	Šentjur pri Celju								
Ljudska knjižnica	Škofja Loka			1			1		
Ljudska knjižnica	Šmarje pri Jelšah								
Knjižnica Tolmin	Tolmin			1		1			
Ljudska knjižnica	Trbovlje					2		1	
Knjižnica Trebnje	Trebnje								
Občinska lj. knjižnica	Tržič					2			
Ljudska knjižnica	Velenje			1	1	2		1	
Ljudska knjižnica	Vrhnika					1			
Javna knjižnica	Zagorje ob Savi					2			
Občinska mat. knjižnica	Žalec				1				
		.1	4	40	52	76	37,5	25,5	41,5

Izpiti iz bibliotekarske stroke

L e t o	B II	B III	B IV	B V	Bib.tehnik	skupaj
1951	18		8		4	30
1952	6		18			24
1953	4		3			7
1954			4			4
1955	5		11			16
1956	5		11			16
1957	4		11			15
1958	2		12	8		22
1959	3		10	5		18
1960	6		15	3		24
1961	8		9	7		24
1962	4	2	5	10		21
1963	1		2	6		9
1964		1	4	6		11
1965	4		1	7		12
1966	7	1	4	5		17
1967	3	2	4	2		11
1968	1		5	6		12
1969	4	1	9	6		20
1970	3	5	3	13		24
1971	2	2	4	2		10
	90	14	153	86	4	347

IZOBRAŽEVANJE KNJIŽNIČARJEV V SLOVENIJI

Ignac Kamenik

I.

Zadnja faza v razvoju knjižnic v svetu /tej smo priče prav zdaj/ prinaša v življenje akcijski tip knjižnice. Ta akcijskost se kaže v njeni izobraževalni funkciji in ne postavlja na prvo mesto knjižnico kot formalno ustanovo, temveč bolj kot **k o n c e r n i d e j**. Se pravi, knjižnica ni več samo možnost za zadovoljevanje določenih potreb, temveč se pojavlja kot stalna spremljevalka človeka vse od predšolske dobe, prek šolanja do najvišje možne stopnje in kasneje v človeškem akcijskem, ustvarjalnem svetu, ne glede na starost, spol in umski potencial uporabnika, ki mu je namenjena. Klasično pojmovanje o knjigi, ki da je eden od najvišjih proizvodov človekovega duha /česar v osnovi še vedno ne zanikamo/, se je umaknilo spoznanju, da je knjiga sodobnemu človeku ne le koristna, temveč potrebna. Zato v sedanji fazi razvoja knjižničarstva ne gre le za distribucijo knjižne produkcije, temveč veliko bolj za njeno **i z r a b o**. Od tođ novo mesto knjižnice v družbenem življenju človeka tega stoletja, kjer le-ta ni več zgolj posrednik, temveč tudi dejavnik, ki more soodločati pri oblikovanju duhovne fiziognomije določene združbe. Skladno s tem se spreminja njena formalna in vsebinska struktura in ne nazadnje fiziognomija delavca, ki dela v njej. Danes - v tej fazi - veliko bolj upravičeno govorimo o profesionalizaciji knjižničarstva in knjižničarskega poklica kot kdaj koli poprej. Knjižnica je danes stopila ob bok šoli, s to razliko, da uporablja drugačne metode in da se izogiba vsaki sholastičnosti.

Slovenska usmeritev knjižničarstva, kakor jo kaže že

sprejeti projekt, določa splošno izobraževalni tip knjižnice, se pravi, da upošteva njeno akcijsko varianta in ji odmerja čisto določeno socialno funkcijo. Postavlja jo takoj ob šolo, hkrati pa ja nalaga naloge, ki segajo mimo izobrazbenega področja še na kulturo. Taka vsebinska podoba slovenske knjižnice predstavlja vsekakor novost in ne le rešitev problema knjižničarstva na Slovenskem. Z drugimi besedami: celoten sistem z razvito teritorialno mrežo, v kateri je vsaki knjižnici na Slovenskem določeno njeno mesto /in v skladu s tem tudi njena fiziognomija/ vodi k profesionalizaciji slovenskega knjižničarstva, kar proži celo vrsto logičnih nasledkov na vseh nivojih njegovega delovanja. Prvi rezultati nove usmeritve so že vidni, saj pomeni leto 1971 preokretnico tudi v družbenem vrednotenju knjižničarstva na Slovenskem. Vprašanje je, koliko smo na to tudi pripravljeni in ali dosedanji profil našega knjižničnega kadra taki preusmeritvi tudi odgovarja. Vsi razpravljavci, ki razmišljajo o profilu knjižničnega delavca, so si edini v tem, da potrebuje ta profil specifično izobrazbo in šolanje, ki pa mu je izhodišče delo v knjižnici.

Mnenje, da lahko vsakdo postane knjižničar, je razširjeno ne le pri nas, temveč tudi drugod po svetu - to pa je posledica nizkega nivoja samega knjižničarstva, kar se nato retroaktivno odraža tako, da je poklic knjižničarja družbeno še vedno slabo ovrednoten. Zato je ena od bistvenih nalog za pospešitev knjižničarstva na Slovenskem šolanje odgovarjajočih kadrov in zaostritev kriterijev pri sprejemanju novih.

Eno je gotovo: samo priučitev ne zadostuje za profil knjižničnega delavca, kakršnega zahteva nova struktura knjižničarstva na Slovenskem. Glede na to, da je osnovna funkcija knjižnice ustvaritev optimalnih pogojev za izobrazbo knjižničnega gradiva, se postavlja pred današnjega in bodočega knjižničnega delavca predvsem

naslednje zahteve:

1. inteligentnost in izurjenost glede na njegovo odgovornost za administracijo in distribucijo znanja. Da lahko to doseže, mora temeljito poznati tehniko svoje profesije, biti mora do optimalne mere splošno razgledan, poznati mora socialno okolico, v kateri deluje, spoznati se mora z vsemi možnimi načini in oblikami komuniciranja /kamor sodi tudi psihologija in sociologija bravca/ ter znati jezike. Friedrich Nestler zahteva od bibliotečnega delavca še obvladanje osnov metode in tehnike znanstvenega dela ter splošno uporabno znanje iz sociologije, pedagogike, psihologije, statistike, prava, finančnega in poslovnega področja.
2. Sposobnost za aktiviranje bravca in knjižničnega gradiva ter za posredovanje knjižničnega gradiva. Sem sodijo osnovne informacije o knjižnem fondu, o sistemu njegove postavitve, o katalogih itn., nadalje strokovne informacije, ki so zahtevnejše, pa naj gre za informacijo o literaturi določenega predmeta ali za informacijo o določenem predmetu prek literature. Ta vrsta informacije je vedno pogostejša. Sem sodi še svetovalna vloga knjižničnega delavca pri izboru literature in končno še aktivnost za pridobivanje bravcev prek razgrnitve fondov /pa naj gre za dejavnosti znotraj knjižnice ali zunaj nje/. Ne na zadnjem mestu se postavlja pred knjižničnega delavca še javno delo za afirmacijo knjižnice v njenem ožjem in širšem okolju.
3. Poseben profil knjižničnega delavca zahteva vsekakor področje pionirskega in mladinskega knjižničarstva, ki se pri nas zmeraj močnejše uveljavlja. Tu gre za profil knjižničnega delavca, posebej specializiranega pedagoga, pri katerem je izraba knjižničnega gradiva aplicirana na svojski svet uporabnika in postane knjiga na ta način mnogostrano uporabna. Od usposobljenosti knjižničnega delavca je odvisno, koliko bo ta mnogostranost

prišla do izraza in ne bo ostala le pri osnovnih zakonitostih, ki še vedno veljajo v današnjem knjižničnem svetu /vsakemu bravcu odgovarjajočo knjigo, vsaki knjigi ustreznega uporabnika itn./. Tako imenovane kulturne dejavnosti knjižnice prihajajo tu najbolj do izraza /ure pravljic, književne uganke, književni popoldnevi ali večeri, tribune itn./.

4. Nazadnje sodi sem še medbibliotečna povezanost znotraj nacionalne knjižnične mreže in prek nje navzven, kar je na videz bolj domena tehnike in organizacijske sposobnosti posamezne knjižnice, v resnici pa sodi v najožje področje informacijske službe in zahteva dovolj usposobljenega strokovnjaka, v kolikor ne gre zgolj za posredništvo.

Vse navedeno se postavlja pred sodobnega knjižničnega delavca v splošnoizobraževalni knjižnici z vidika socialne funkcije knjižnice, v okolju, v katerem dela. Pri tem ni upoštevana notranja organizacijska struktura na novo oživljajočih se sistemov knjižnične mreže, ki prinaša s seboj svoje zahteve glede na profil knjižničnega delavca. Ob profilu je treba vsekakor spregovoriti o diferenciaciji dela v sami knjižnici / o tako imenovanih bibliotekarskih in nebibliotekarskih opravilih/.

S smotrno organizacijo in tehnizacijo tako imenovanih nebibliotekarskih opravil bo le-teh vedno manj, zlasti še, če bo celotna obdelava knjižničnega gradiva centralizirana na enem mestu. Tako bo v resnici prišel v prvi plan predvsem stik z bravcem z informacijsko službo kot prvo frontno linijo in knjižničarjem svetovavcem in pomočnikom pri izbiri knjižničnega gradiva. Tako se razlika med dosedanjim bibliotekarjem in knjižničarjem - izposojevavcem vedno bolj oži in to v smeri visoko izobraženega knjižničnega delavca. Če danes že za razredni pouk v osnovni šoli zahtevamo višjo izobražen kader /pedagoške akademije razmišljajo o štiriletnem študiju/

bo moral priti v naše knjižnice vsaj kader s tako izobrazbeno strukturo povsod tam, kjer se sooča z bravcem /razen seveda manipulativnih opravil/. Tako bi ostali v naši knjižničarski praksi od bibliotečnih delavcev le trije osnovni profili: dosedanji manipulanti, ki naj bi dobil profil tehnika, knjižničar /dosedanji tip višjega knjižničarja/ in bibliotekar. Izpadel bi dosedanji "priučeni" knjižničar /s srednjo izobrazbo, seminarji in strokovnim izpitom/. Namerno na tem mestu ne govorim o specialistu, teoretiku itn., kakor to že apriori ni bil moj namen.

II.

Kakšna je današnja konkretna situacija glede na knjižničarski kader? Podatke, ki jih navajam, sem dobil pri Republiški matični službi, iz uradnih statistik in od PA v Ljubljani. Vse številke se nanašajo na leto 1970. Po republiškem načrtu slovenske knjižničarske mreže bi potrebovali za javne knjižnice /izvzete so vse znanstvene knjižnice, strokovne knjižnice, specialne knjižnice, NUK in mariborska Visokošolska in študijska, medtem ko so ostale študijske knjižnice zajete v regionalno mrežo/ naslednje kadre:

I. Po standardih, ki jih je izoblikovala republiška komisija glede na kadrovske zasedbe po posameznih tipih knjižnic:

a/ Knjižnice I. skupine /2/:	B	VK	K	M
Ljubljana, Maribor	19	48	32	18
b/ Knjižnice II. skupine /12/	55	26	47	37
c/ Knjižnice III. skupine /18/	18	18	9	-
č/ Knjižnice IV. skupine /18/	-	18	18	-
d/ Knjižnice V. skupine /3/	-	3	-	-
e/ Knjižnice VI. skupine /244/	-	122	-	-
/povpr. 4 na sod. občino				

Skupno

92 235 104 53

27.

Z drugimi besedami skupno 454 strokovnih knjižničarskih delavcev. Vsi ti podatki veljajo seveda za tip javne, standardne knjižnice splošnega tipa.

II. Po normativih glede na število prebivalstva /na 10.000 prebivalcev 1 B ali VK ter 1 K/

Po zadnjem štetju je Slovencev 1,740.000. Se pravi $174 \times 2 = 346$ strokovnih knjižničarskih delavcev.

III. Po normativih glede na knjižno zalogo /1 strokovni delavec na 6.000 knjig živega fonda/:

a/ V letu 1970 izkazuje statistika /za 5 knjižnic ni podatkov/ 2,180.200 knjig v ljudskih in študijskih knjižnicah. Po izračunu bi pri sedanjem stanju /ki pa ni zadovoljivo/ potrebovali 363 strokovnih knjižničarskih delavcev.

b/ Glede na normativo o knjižnem fondu na število prebivalstva /2 knjigi na prebivalca/ je slika drugačna: za 1,740.000 Slovencev bi potrebovali 3,480.000 knjig, kar pogojuje 580 strokovnih knjižničnih delavcev.

IV. Po normativih glede na število izposojenih knjig /1 strokovni sodelavec na 10.000 izposojenih knjižnih enot/ bi se pri sedanjem stanju pokazala naslednja podoba:

a/ V letu 1970 je bilo izposojenih 1,942.000 knjig. To bi pogojilo 195 knjižničnih delavcev.

b/ Ker prvi podatek razločno kaže na zaostajanje slovenskega knjižničarstva, ga soočimo z normativom za izposajo /1 knjižna enota naj se trikrat obrne/: po številu prebivalstva bi slovenske javne knjižnice morale razpolagati s knjižnim fondom, ki bi štel 3,480.000 k.e. Če so ta trikrat obrne in koordiniramo ta normativ z normativom za izposajo /na 10.000 k.e. 1 str. delavec/, dobimo številke 1.034 strokovnih knjižničnih delavcev samo v javnih knjižnicah.

Na videz predstavljajo te številke kontradiktornost

med posameznimi normativi. V resnici temu ni tako.
Naj navedem razloge:

1. Z normativi glede na število prebivalstva v Sloveniji je težko prodreti pri narodu, ki je populacijsko razbit, na drugi strani pa urbano koncentriran. Ta normativ bi bilo mogoče uveljaviti pri narodih, ki so demografsko strnjeno naseljeni in enakomerno porazdeljeni /ravninski predeli, n.pr. Belgija, Nizozemska itn./
2. Sedanja knjižna zaloga ne more postati normativ za srednjeročno načrtovanje, ker ne odgovarja normativom. Idealna zaloga /za naše razmere seveda/ zahteva 580 strokovnih knjižničnih delavcev, ker se približuje standardom, ki jih je izoblikovala republiška komisija za reorganizacijo mreže /ta predvideva skupno 454 knj. delavcev./ Tu je treba pripomniti, da bo mehanizacija obdelave knj. gradiva normativ 6.000 /ki je sedaj uveljavljen/ gotovo zvišala.
3. Sedanje izposoje ne moremo smatrati za normalno, saj se v letu 1970 knjižni fond v Sloveniji ni obrnil niti enkrat, čeprav se je v nekaterih knjižnicah obrnil celo štirikratno. Izposoja jasno kaže, kje smo v sedanjem času pristali v slovenskem knjižničarstvu. Idealni normativ /naj se fond obrne 3 krat/, zahteva po sedanjih normativih prek 1.000 strokovnih delavcev. Toda tudi ta normativ /1 delavec na 10.000 k.e. izposoje/ kaže na našo zaostalost, kajti, čim bomo imeli knjižnično službo urejeno, se bo le-ta lahko zvečal za enkratno - se pravi - na 20.000 izposojenih k.e. 1 knj. delavec. V tem primeru smo se spet približali normativom, ki jih predlaga komisija.

Tako se mi zdi, da so standardi za knjižnične kadre, kot jih je postavila republiška komisija, realni in tudi glede na perspektivo slovenskega knjižničarstva dovolj utemeljeni. To so bile javne knjižnice.

Kadri za šolske knjižnice

Po statističnem letopisu za leto 1971 smo imeli v letu 1970 na Slovenskem naslednje število šol z naslednjim številom učencev in dijakov.

Vrsta šole	Število	Število učencev
1. osnovne šole	1.027	220.936
2. poklicne šole	103	31.854
3. tehniške in dr.str.šole	59	14.937
4. vzg.š.in š. za tel.vz.	3	886
5. umetniške sr. šole	3	263
6. gimnazije	36	13.416
7. posebne šole	63	5.146
8. šole za odrasle	164	9.885
Skupno	1.458	297.373

I. Normativ za knjižni fond pri šolskih knjižnicah je 5 knjig na učenca. Pri 297.000 /zaokroženo/ učencih bi morale razpolagati naše šolske knjižnice z 1,485.000 knjižnimi enotami.

II. Normativ za knjižnični kader v šolskih knjižnicah je: 400 knjig za eno pedagoško uro tedensko. Preračunano v številke pomeni to 3.713 tedenskih pedagoških ur ali 168 višjih knjižničarjev v Sloveniji samo za šolske knjižnice. /Opomba: menim, da profil VK za katerokoli stopnjo šolske knjižnice zadostuje, lahko pa se le-ta v srednjih šolah zamenja tudi z bibliotekarjem./

Glede na povedano so potrebe po knjižničarskih kadrih v Sloveniji samo za javne in šolske knjižnice naslednje:

Vrsta knjižnic:	B	VK	K	M
javne knjižnice	92	235	104	53
šolske knjižnice	-	168	-	-
Skupno	92	403	104	53

Že doslej obst. kadri	34	33	96	64
Razlika	- 58	-370	- 8	-11

Rezultat je evidentno jasen in mi narekuje trditev, da smo šli v reorganizacijo knjižničarstva na Slovenskem nezadostno pripravljeni. Skrajni čas je, resnično skrajni čas, da minuto pred dvanajsto preidemo k dejanjem, sicer smo lahko na pragu, ko bomo družbena sredstva, namenjena za knjige, nesmotrno uporabili ali jih ne izrabili. K temu, kje smo in kam ta pot vodi, nekaj konkretnih podatkov:

I. Po podatkih komisije za strokovne izpite je opravilo v obdobju 1951-1971 strokovni izpit 347 knjižničnih delavcev. Od tega

B 90 VK 14 K 153 M 86 T/ehniki-samo 1951/4.

To je ves knjižničarski strokovni kader v Sloveniji, ki je razdeljen na 333 ljudskih knjižnic /podatek za leto 1968/ 301 znanstveno in strokovno knjižnico ter na 1.458 šol. Če upoštevamo, da je to obdobje dvajsetih let, vemo, kje smo.

II. Podatki Pedagoške akademije v Ljubljani, oddelka za knjižničarstvo:

a/ od leta 1964 do 1972 /letošnji vpis je vključen/ se je vpisalo na oddelek za knj. na PA v Ljubljani

353 rednih
267 izr.

Skupno torej 620 slušateljev.

b/ Rezultat na dan 23.II.1971:

doslej absolviralo	160 rednih
	93 izr.

Skupno absolviralo 253 slušateljev.

c/ Doslej diplomiralo /v obdobju 7 let/

36 rednih
5 izr.

Skupno torej v 7 letih 41 slušateljev ali 10 % rednih in manj kot 2 % izrednih.

Pričujoče ugotovitve odpirajo vrsto vprašanj, za katere niti nam niti tvorcem zakona o financiranju kulture, ki dajo primat knjižničarstvu, ne more biti vseeno, kako bodo rešena.

1. Na Slovenskem imamo samo eno specialno strokovno šolo za šolanje bibliotečnih kadrov, to je oddelek za knjižničarstvo na PA v Ljubljani. Toda v 7 letih je tam diplomiralo le 10 % rednih in manj od 2 % izrednih slušateljev. Tak trend nikakor ne odgovarja našim zahtevam in željam, zato je zadnji čas, da preverimo, kje so vzroki takega stanja na tej naši edini šoli, ki ne ustreza številu diplomirancev na nobeni naši višji ali visoki šoli.
2. Samo za javne in šolske knjižnice /načrt predvideva 57 splošnoizobraževalnih knjižnic in odgovarjajoče število na 1.458 slovenskih šolah/ potrebujemo skupno 652 strokovnih knjižničarskih delavcev, pri čemer že zdaj ugotavljamo, da nam manjka 58 bibliotekarjev, 370 VK in 8 K, medtem ko je manipulantov že zdaj preveč. Trend, kakršnega kaže oddelek za knjižničarstvo pri PA v Ljubljani, dokazuje, da bomo potrebovali dobrih 50 let, preden bomo zapolnili vrzeli samo v splošnoizobraževalnih in šolskih knjižnicah. Če pa prištejemo sem še 104 K, za katere se odločamo, naj se usposobijo na višji šoli, narase to število na 474 kandidatov.
3. Če govorimo zdaj le o VK /ki naj bi bili v bodoče osnova knjižničarskega strokovnega kadra/, je neposredna naloga našega šolstva, ki skrbi za knjižničarski kader, usposobiti v nekaj letih 378 VK in prekvalificirati 96 dosedanjih K v VK. Sam oddelek za knjižničarstvo pri PA v Ljubljani z dosedanjimi metodami tega vsekakor ne bo zmogel. Kajti, četudi upoštevamo, da bo v določenem času diplomiralo tistih 160 absolventov rednih slušateljev /o čemer pa močno dvomim/, je tu še 218 novih ali prekvalifikacije potrebnih, ki nanje čakamo.

4. Ob tem je treba upoštevati, da v naši razpravi niso prišle do izraza potrebe znanstvenih in strokovnih knjižnic, ki jih je pri nas 301. Tudi tu dodajo potrebe precejšnje, čeprav na drugačnem nivoju /več B in knjižničarstvih tehnikov/. Naj navedem za ilustracijo le srednjeročni kadrovski program VŠ v Mariboru: število B in VB se bo zvišalo za 7 /od 6 na 13/, število VK za 7 /od sedanjih 4 na 11 itn./. Stvarno bi torej potrebovali v bodočih 5 letih prek 500 VK, za katere vemo, da nam jih oddelek za knjižničarstvo pri PA v Ljubljani ne bo mogel dati.
5. Zato nekaj konkretnih predlogov:
- a/ Na PA v Mariboru naj se ustanovi oddelek za knjižničarstvo, ki bo hkrati omogočal izreden študij: metode mariborske PA s centri zunaj središča so znane in so dale doslej že dobre rezultate.
  - b/ Če to ni takoj mogoče -kompromisni predlog: PA v Ljubljani in PA v Mariboru naj se dogovorita za sodelovanje na tem področju: ali ni možen n.pr. dogovor med obema akademijama, da se B predmet za izredne slušatelje s področja severne Slovenije opravlja na PA v Mariboru?
  - c/ Če še to ni možno, naj PA v Ljubljani po zgledu PA v Mariboru ustanovi centre zunaj Ljubljane za izredne študente za predmet knjižničarstvo, s čimer pa problem rednih študentov še vedno ni rešen.
  - č/ Za redne študente predlagamo okrepljeno štipendijsko politiko v bodočih 5 letih.
  - d/ Kot dolgoročni program predlagamo revizijo dosedanjih učnih načrtov na oddelku za knjižničarstvo na PA v Ljubljani, pri čemer je treba upoštevati uvedbo specifično "bibliotekarskih" predmetov, kot so sociologija, psihologija bralca, aktivizacija

- bravca in knjižnih fondov itn. V zvezi s tem predlagam po prvem letu študija specializacijo /ali - če hočemo - diferenciacijo/ za knjižničarja splošnoizobraževalne ali šolske knjižnice. Temu naj bo v naslednjem letu prilagojen tudi predmetnik.
- e/ Med samim šolanjem je treba dati več poudarka praktičnemu delu slušateljev v organiziranih knjižnicah z določeno študijsko nalogo, kot je to praksa ~~3.~~ pr. na Danskem.
- f/ V skladu z vsemi ukrepi v zvezi s šolanjem knjižničarskih kadrov postaviti realen termin za verifikacijo ne le knjižničnih ustanov, temveč tudi knjižničnih kadrov, s tem da jim tako verifikacijo tudi omogočimo /kot je to primer v šolstvu/.

Nisem optimist, kar zadeva našo bibliotekarsko stvarnost, vendar ne bi bil rad le eden od razpravljavcev, ki svoje pove in strese z rameni pred danostjo. Zato poudarjam: zadnji čas je, da se odločimo in ukrepamo: ali želimo sodobno knjižničarstvo na Slovenskem le v statistiki o številu knjižnih fondov ali v njegovi stvarni odmevnosti, ki pa je lahko samo v omogočanju i z r a b e teh fondov. Knjižnica in njena odzivnost v svet svojega delokroga pa sta takšni, kakršen je kader, ki dela v knjižnicah.

PRI NARODNI IN UNIVERZITETNI KNJIŽNICI
LAHKO NAROČITE

ABECEDNI imenski katalog. Ljubljana 1967. Vez. 25 din.

BOHINEC, V.: Katalogizacija kartografskega gradiva.
Ljubljana 1966. /Separat./ 2 din

LOGAR, J.: Uvod v bibliografijo. Ljubljana 1970.
Vez. 50 din.

OBJAVE Narodne in univerzitetne knjižnice št. 59/1969.
Seznam publikacij prejetih kot nakup, zamena ali dar
v II. tromesečju 1969. Ljubljana 1969. /Na zalogi so
tudi starejši letniki./ Br. Brezplačno.

OBVESTILA republiške matične službe. /Broš. Brezplačno.

SEZNAM tujih periodik, ki jih prejemajo knjižnice v
Sloveniji. Ljubljana 1962. Broš. 11 din.

SLOVENSKA bibliografija za leto 1959 /24 din/, 1960
/32 din/, 1961 /32 din/, 1962 /32 din/, 1963 /32 din/,
1964 /32 din/, 1965 /36 din/, 1966 /44 din/, 1967
/44 din/.

VRANČIČ, R.: Uporaba knjižničnega gradiva in informa-
cijska služba v knjižnicah. Ljubljana 1969. Broš.
15 din.

Izdaja: Narodna in univerzitetna knjižnica,
61001 Ljubljana, Turjaška 1,
tel. 23-197-98 int. 008, p.p.259